

Ayakkabı Sektör Profili

Elif UĞUR

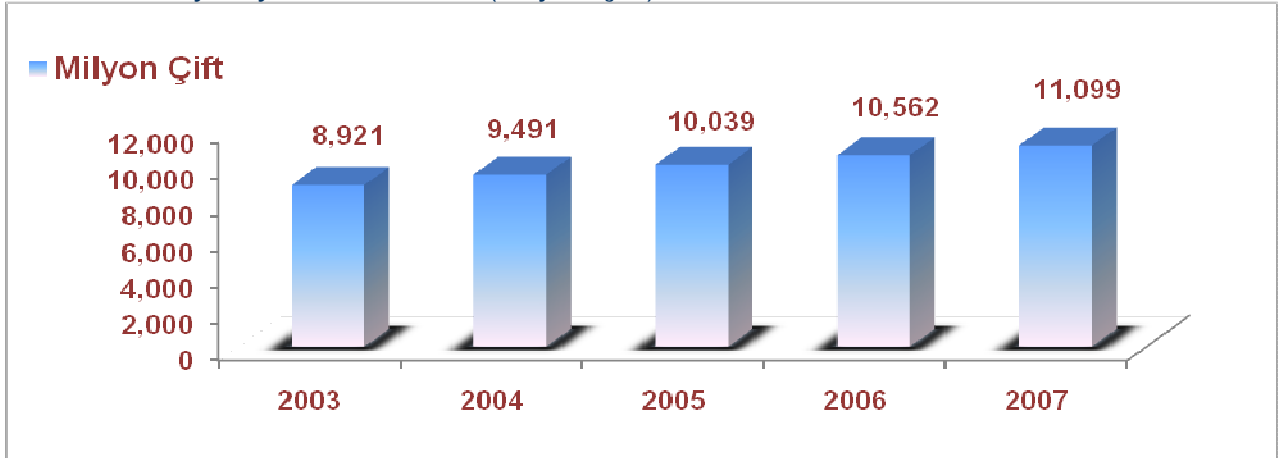
Ayakkabı, çok eski çağlarda insanların zorlu coğrafya ve iklim koşullarında ayaklarını muhafaza etmek ve zarar görmelerini engellemek amacıyla kullanılırken günümüzde şıklığımızı tamamlayan en önemli aksesuarlardan birisi haline gelmiştir. Özellikle bayanların estetik amaçlı kullanımına hizmet eden ayakkabı tüketici zevk ve tercihlerinin değişmesi ile birlikte ihtiyaç ürünü olmaktan çıkarak lüks ürün haline dönüşmüştür.

Bugün 6,5 milyara yaklaşan dünya nüfusuna karşın 2007 yılında tüm dünyada toplam 11.099 milyon çift ayakkabı üretimi gerçekleştirilmiştir.

Ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte bugün kişi başına yıllık ayakkabı tüketiminin ortalama 2 çift olduğunu söylemek mümkündür. Avrupa ülkelerinde ise bu rakam 7 ila 9 çift arasında değişmektedir.

Grafik 1: Dünya Ayakkabı Üretimi (Milyon Çift)

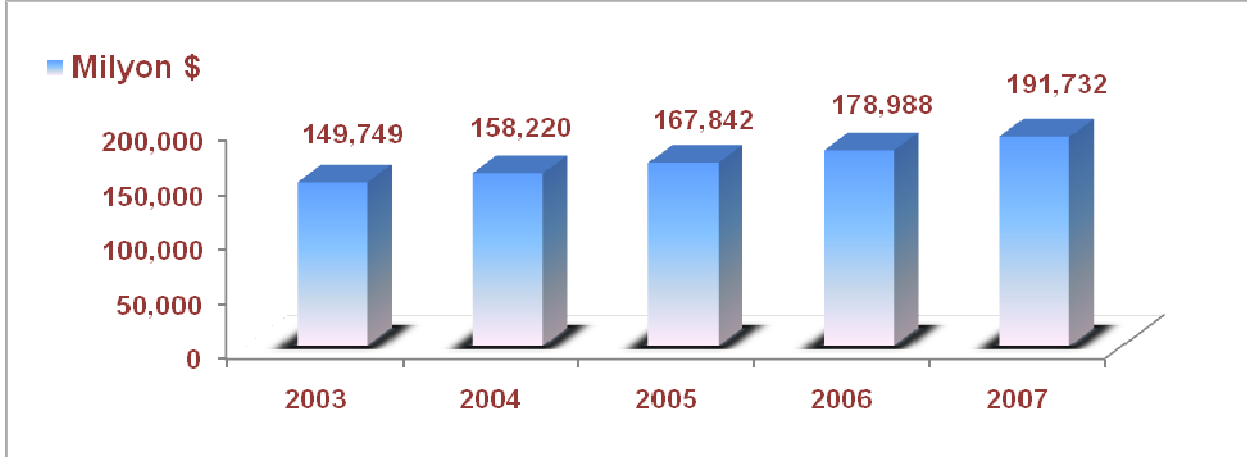

Kaynak: Datamonitor

2007 yılında 11.099 milyon çift ayakkabı üretimi neticesinde 191.732 milyon \$ gelir elde edilmiştir.

2003 yılından 2007 yılına kadar ayakkabı üretiminin çift bazında % 24, değer bazında ise % 28 oranında arttığı görülmektedir.

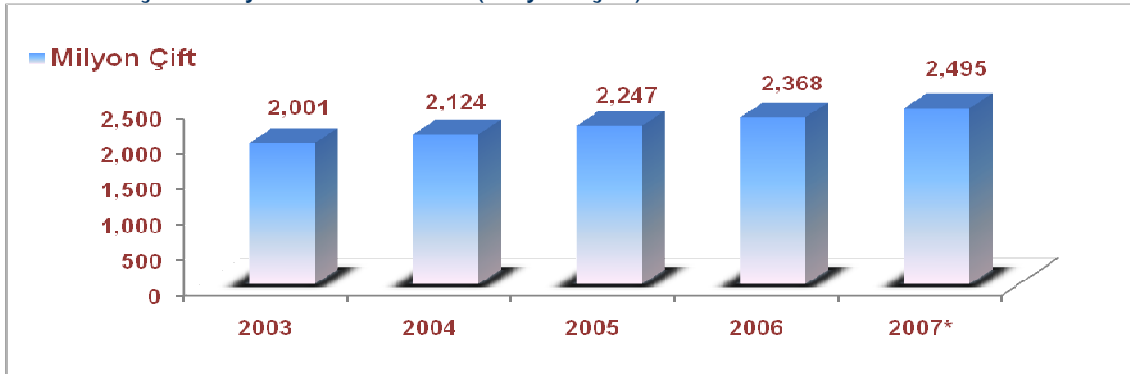
Grafik 2: Dünya Ayakkabı Üretimi (Milyon \$)

Kaynak: Datamonitor

Dünya ayakkabı üretiminde Çin, Hindistan, Brezilya Endonezya, İtalya, Meksika, Vietnam, Tayland, Pakistan ve İspanya söz sahibi ülkeler arasında yer almaktadır. Dünyada en çok ayakkabı üretimi gerçekleştiren Çin'de 2007 yılında yaklaşık 2,5 milyon çift ayakkabı üretimi gerçekleştirilmiş ve neticede 9.055 milyon \$ gelir elde edilmiştir.

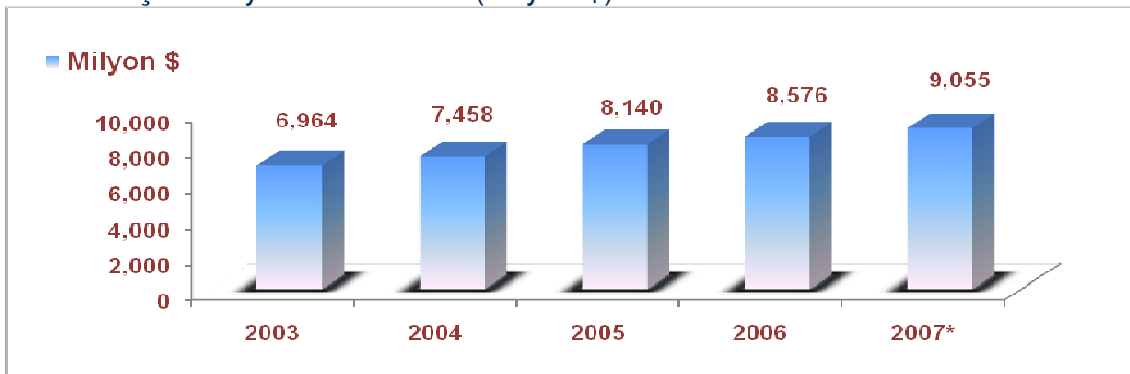
Grafik 3: Çin'in Ayakkabı Üretimi (Milyon Çift)

2007*: Tahmin

Kaynak: Datamonitor

Grafik 4: Çin'in Ayakkabı Üretimi (Milyon \$)

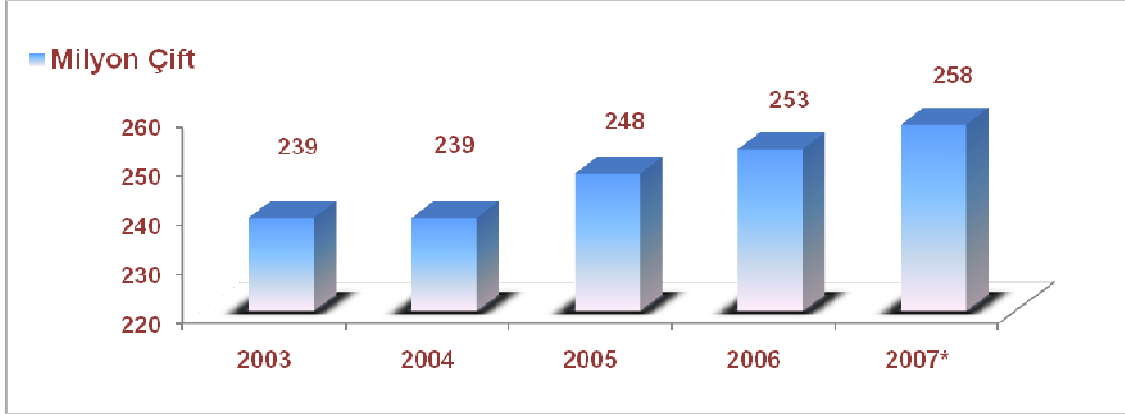

Kaynak: Datamonitor 2007*: Tahmin

Çin'in ayakkabı üretiminin 2012 yılına kadar %28,4 büyüyerek 11,6 milyar Dolara ulaşması beklenmektedir. Yine 2012 yılına kadar Çin'in ayakkabı üretimini 5 yılda %27 oranında arttıracığı ve 2012 yılında 3,2 milyar çift ayakkabı üretimi gerçekleştireceği tahmin edilmektedir.

Bir diğer önemli ayakkabı üreticisi İtalya incelendiğinde ise 2007 yılında yaklaşık 258 milyon çift ayakkabı üretimi neticesinde 5.956 milyon \$ civarında gelir elde edildiği tahmin edilmektedir.

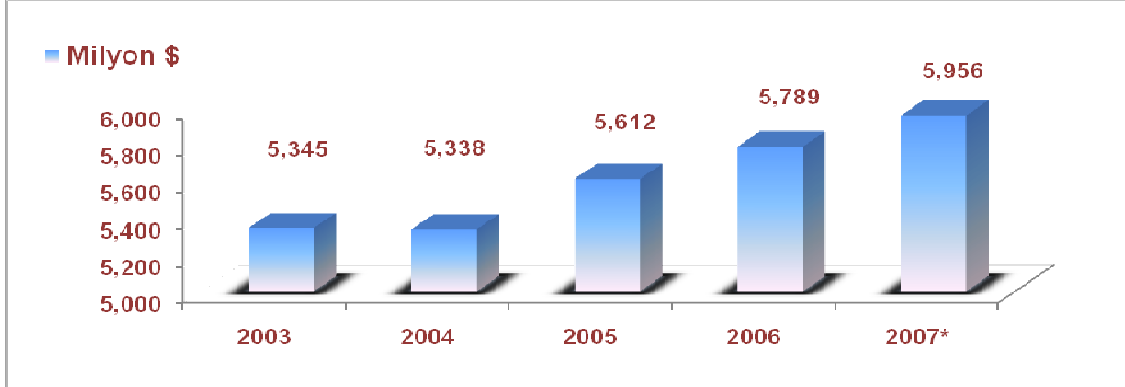
Grafik 5: İtalya'nın Ayakkabı Üretimi (Milyon Çift)

2007*: Tahmin

Kaynak: Datamonitor

Grafik 6: İtalya'nın Ayakkabı Üretimi (Milyon \$)

Kaynak: Datamonitor 2007*: Tahmin

Ülkemiz de ucuz işgücü, sahip olunan üretim kapasitesi bakımından ayakkabı sektöründe şanslı ülkeler arasında yer almaktadır. Ancak, 500 milyon çift ayakkabı üretim kapasitesine sahip olmamıza rağmen bu kapasitenin ancak yarısı kullanılabilir.

Özellikle Çin'den ithal edilen ucuz ayakkabılar fiyat avantajı nedeniyle tüketicilerimiz tarafından da tercih edilmekte, bu durum sahip olduğumuz ayakkabı üretim kapasitesinin kullanılmasına engel olmaktadır.

İthalat artışı, kapasite kullanımında düşüklük ve maliyet artışı gibi etkenler ayakkabı sektörünün iç pazar payında gerilemeye neden olmakta ve ihracat potansiyelimizin yeterince kullanılmamasına yol açmaktadır.

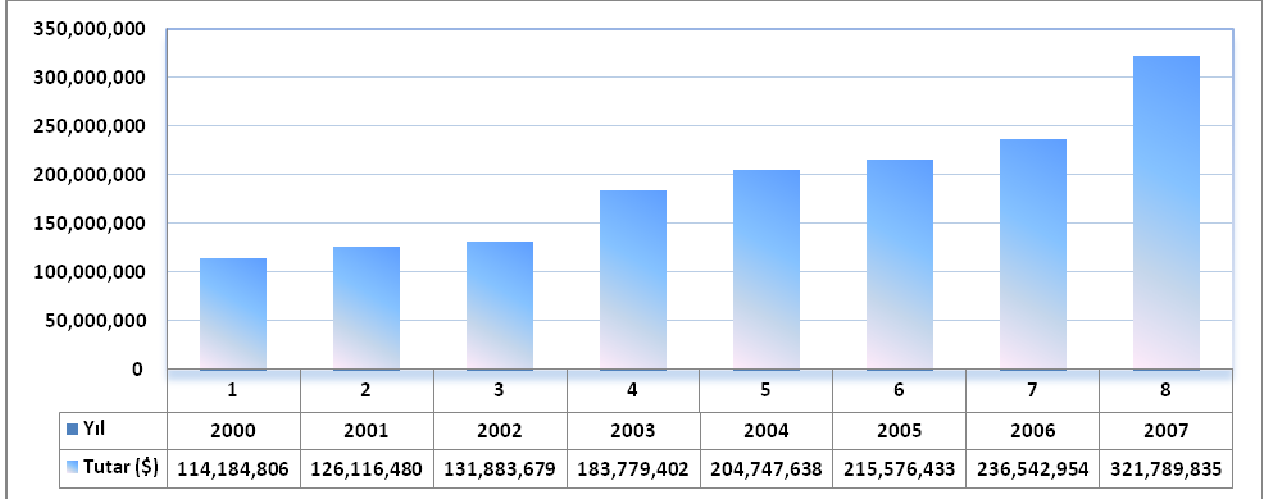

AR&GE BÜLTEN 2008 NİSAN - SEKTÖREL

Ayakkabı ihracatımız 2000 yılından itibaren sürekli artış göstermesine rağmen ülkemizin dünya ayakkabı ihracatından aldığı pay çok küçük seviyelerde seyretmektedir.

2000 yılında 114.184.806 \$ olarak gerçekleşen ayakkabı ihracatımız 2007 yılına değin % 282 oranında artmış ve 321.789.835 \$ olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 7: Türkiye'nin Yıllar İtibariyle Ayakkabı İhracatı

Kaynak: DTM İstatistikleri, TİM

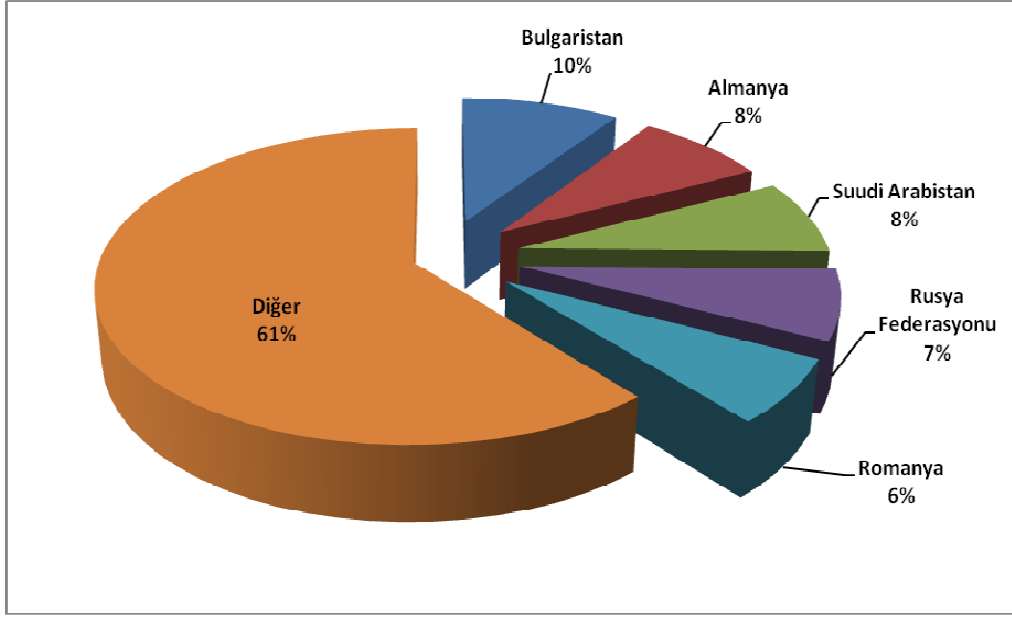
Bulgaristan, Almanya, Suudi Arabistan, Rusya Federasyonu ve Romanya 2006 yılı itibariyle ayakkabı ihraç ettiğimiz önemli ülkeler arasında yer almaktadır.

Tablo 1: 2004-2006 Yılları Arasında Ayakkabı İhraç Ettiğimiz Ülkeler

Ülkeler	2004	2005	2006
Bulgaristan	9,685,446	13,757,185	22,807,429
Almanya	20,709,327	23,392,559	18,851,279
Suudi Arabistan	17,305,610	20,719,427	18,137,916
Rusya Federasyonu	8,054,565	11,655,344	16,908,001
Romanya	5,016,269	10,128,236	15,388,582
Yunanistan	14,476,621	15,629,044	15,122,077
İngiltere	10,712,410	7,663,520	12,729,624
Irak	9,823,782	10,645,475	12,248,983
Hollanda	9,764,726	12,532,228	11,640,685
Fransa	13,744,035	11,493,490	8,549,655
İsrail	7,067,368	9,402,408	7,990,979
İspanya	3,569,285	4,716,877	4,776,783
İtalya	3,469,871	3,533,043	3,521,140
B.A.E.	3,719,053	3,767,853	2,326,916
Libya	4,567,574	4,381,401	2,150,546
Diğer	990,588	52,158,343	63,392,359
Toplam	142,676,530	215,576,433	236,542,954

Kaynak: DTM

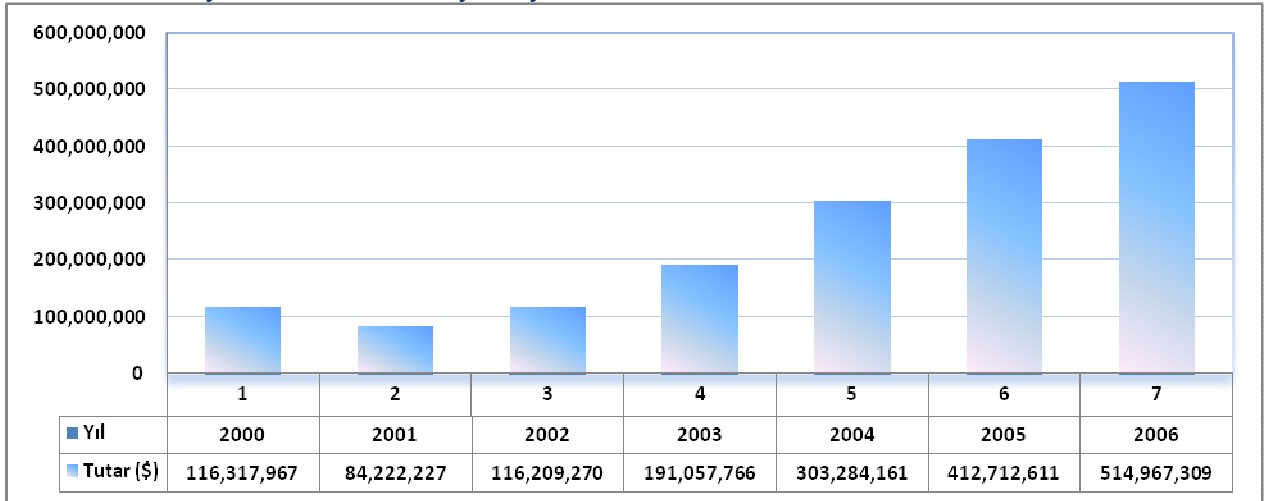
Grafik 8: Ayakkabı İhracatı Gerçekleştirdiğimiz İlk 5 Ülke ve İhracatımızdaki Payları

2006 yılı ihracatımızın % 39'unun bu beş ülkeye gerçekleştirildiği dikkati çekmektedir. 2006 yılında bir önceki yıla göre ihracat artışının en fazla olduğu ülkeler ise % 67 artışla İngiltere, % 66 artışla Bulgaristan, % 51 artışla Romanya ve % 45 artışla Rusya pazarları olmuştur.

Ülkemiz ayakkabı ihracatında yaşanan dalgalı seyre karşın ülkemiz ayakkabı ithalatının her geçen yıl arttığı görülmektedir. 2000 yılında 116.317.967 \$ olan ayakkabı ithalatımızın 2006 yılında 514.967.309 \$ civarında gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 9: Türkiye'nin Yıllar İtibariyle Ayakkabı İthalatı

Kaynak: DTM İstatistikleri

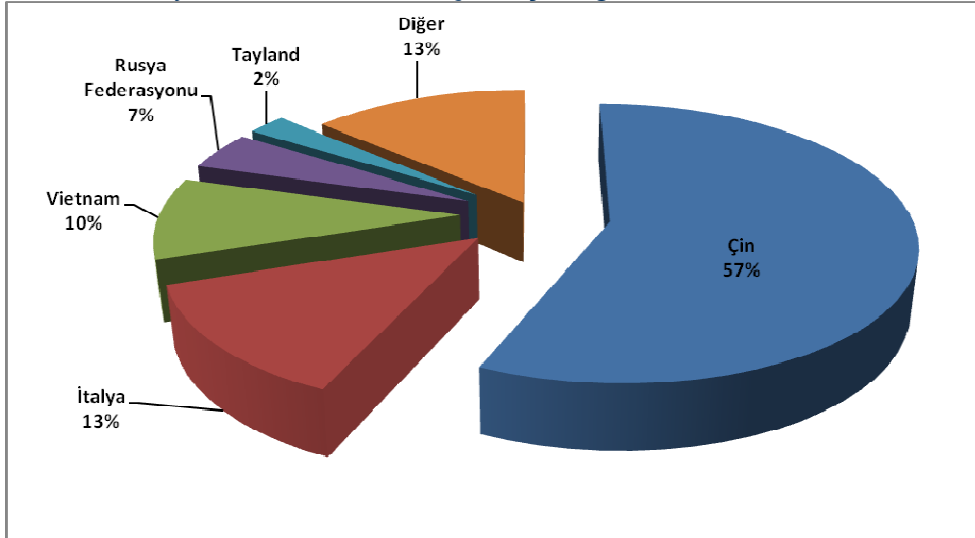
Ayakkabı ithal ettiğimiz ülkelerin başında Çin, İtalya, Vietnam, Endonezya ve Tayland yer almaktadır.

Tablo 2: 2004-2006 Yılları Arasında Ayakkabı İthal Ettiğimiz Ülkeler

Ülkeler	2004	2005	2006
Çin	107,691,677	221,708,342	291,520,248
İtalya	49,680,777	53,838,377	68,512,245
Vietnam	32,556,672	49,664,365	49,366,980
Endonezya	24,311,375	17,517,436	23,470,055
Tayland	9,331,568	7,545,665	12,489,591
İspanya	8,315,162	8,748,557	9,483,640
Brezilya	7,734,984	8,630,623	8,809,316
Romanya	3,149,538	4,021,154	8,589,281
Portekiz	5,540,232	5,603,258	7,220,191
Hindistan	1,689,002	1,943,191	5,509,730
Almanya	2,684,238	3,182,915	4,339,968
Fransa	2,844,355	1,496,497	2,059,332
Malezya	20,722,006	13,528,189	1,914,176
Tayvan	8,631,999	1,816,457	1,351,992
Hong Kong	4,568,835	3,777,871	288,638
Diğer	13,831,741	9,689,714	20,041,926
Toplam	303,284,161	412,712,611	514,967,309

Kaynak: DTM

Grafik 10: Ayakkabı İthalatı Gerçekleştirdiğimiz İlk 5 Ülke ve İthalatımızdaki Payları

Ayakkabı ithalatımızın % 57 gibi çok büyük bir oranının Çin'den gerçekleştirildiği dikkati çekmektedir. Bu durum birçok sektörde olduğu gibi ayakkabı sektöründe de sorunlar yaratmakta ve üreticileri zor durumda bırakmaktadır.

Ayrıca, ayakkabı sektöründe fiyat, kalite, üretim açısından bir çok avantaja sahip olmamıza rağmen firmalarımızın kendi özgün markalarını yaratamamaları fason üretici konumunda kalmalarına neden olmaktadır.

Sektör açısından handicap yaratan bir başka etken ise kurumsallaşmadaki eksikliklerdir. Kurumsal yapının kazanılamamasındaki en önemli etken ise ayakkabıcılık mesleğinin “Babadan oğula geçen zanaat” kimliğinden sıyrılamamasıdır.

Çoğunlukla işgücüne dayalı küçük işletmelerin faaliyet gösterdiği sektörde, makine, ekipman ve teçizat eksikliği yaşanmaktadır.

Ayrıca, tasarım ve moda unsurlarının çok önemli olduğu sektörde ayakkabıcılık eğitimi veren meslek okulu, yüksek okul v.b. eğitim kurumları çok sınırlı kalmaktadır.

Son yıllarda ülkemiz ayakkabı sektörünün karşı karşıya olduğu en önemli sorunu Çin’den ithal edilen ucuz ayakkabılar oluşturmaktadır. Ancak sektör üstesinden gelmek zorunda olduğu sorunları;

- Sektörde gerek üretim teknikleri, gerekse moda tasarım alanında eğitim veren orta, lise ve üniversite seviyesinde okulların açılması,
- Yabancı yatırımın sektöre çekilmesi açısından özel yatırım teşviklerinin çıkarılması,
- Devletin sektörde Ar-Ge faaliyetlerini desteklemesi, KOBİ kredilerini faiz ve vade açısından kolay kullanılabilir hale getirmesi, Eximbank kaynaklarından sektöre yeterli kredi aktarması,
- Moda ve markalaşma alanına gereken önemin verilmesi,
- Sektörde eğitimli işgücü istihdamının sağlanması,
- Maliyet açısından son derece ucuz Uzakdoğu kökenli ayakkabılar ile baş edebilmek için kaliteli ve markalı üretimin esas alınması,
- Pazarlama ve finansman faaliyetlerine daha fazla önem verilmesi

gibi önlemler ile aşılabilecek, ülkemiz, ayakkabı sektöründe, gerek üretim gerekse ihracat açısından dünyada söz sahibi ülkeler arasına girebilecektir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- www.derisanayi.net
- www.dpt.gov.tr
- www.igeme.org.tr
- www.kobifinans.com.tr
- www.rdf.com.tr
- www.turkiyeayakkabi.com
- www.turkisshoes.org
- Ayakkabı Sektöründe Gelinek Nokta, Uzman Birgül Tosyalı SARIKAYA, İzmir Ticaret Odası Yayınları, İzmir, 2002